STRUCTURI AFECTIVE ORGANIZATE CU PREPOZIȚIA *PENTRU* ÎN LIMBA ROMÂNĂ

CAROLINA POPUȘOI
Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" al Academiei Române

1. Aspecte logico-semantice şi morfosintactice

În cadrul acestui articol, ne propunem să examinăm specificul construcțiilor afective organizate cu prepoziția *pentru*, din tiparul $X_{(EXP.)}$ + AFECT + *pentru* + $Y_{(BF.)}$.

Sub aspect semantic, trăsătura esențială a acestei categorii de structuri este prezența elementului-afect [$E_{(AF.)}$], care, din punct de vedere lexical, se actualizează prin lexeme ce exprimă sentimente de tipul: bucurie, frică, tristețe, îngrijorare, durere, milă, ură, scârbă, groază, ruşine ș.a.

Componenta afectivă în discuție implică utilizarea în poziția logico-semantică a lui X a unui element cu rol tematic de Experimentator. Prin urmare, X este un nume (N) animat, care reprezintă ființa afectată de starea cuiva[1], exprimându-şi, totodată, emoțiile, trăirile, simpatia, compasiunea, empatia sau dezaprobarea față de acesta.

Cât despre elementul Y din astfel de construcții, are, din punct de vedere logico-semantic, rolul de Beneficiar, fiind redat, de asemenea, printr-un nume cu trăsătura [+ Animat]. În teoria „cazurilor" sau a „rolurilor tematice", Beneficiarul denumeşte persoana în avantajul sau în dezavantajul căreia se realizează acțiunea[2].

Elementele logico-semantice (Experimentatorul și Beneficiarul) din tiparul $X_{(EXP.)}$ + $E_{(AF.)}$ + *pentru* + $Y_{(BF.)}$ se exprimă prin substantive animate (proprii sau comune) și prin pronume (personale, nehotărâte și demonstrative). Spre exemplu:

(1) – [$Eu_{(EXP.)}$] *mă bucur*$_{(AF.)}$ *şi pentru mine*$_{(BF.)}$*, şi pentru tine*$_{(BF.)}$*, Elencuță* (Alecsandri, O. VI, p. 908);
(2) – *Mi*$_{(EXP.)}$*-e tare trist*$_{(AF.)}$ *pentru ei*$_{(BF.)}$ (Goma, J. III, p. 112);
(3) – [$Eu_{(EXP.)}$] *sunt mâhnit*$_{(AF.)}$ *pentru tine*$_{(BF.)}$*, femeie, că… s-ar putea să ne despărțim o vreme* (Sadoveanu, O. XVI, p. 146);
(4) *Mi*$_{(EXP.)}$*-e frică*$_{(AF.)}$ *pentru toți*$_{(BF.)}$ (Arghezi, S. IX, p. 93);
(5) *Witzleben*$_{(EXP.)}$ *e îngrijorat*$_{(AF.)}$ *şi pentru noi*$_{(BF.)}$ (Argetoianu, Î. Z. IX, p. 456);
(6) – [$Tu_{(EXP.)}$] *ai tremura*$_{(AF.)}$ *pentru mine*$_{(BF.)}$*..., Matache?* (Alecsandri, O. VII, p. 319);
(7) – *N-aveți idee cât* [$eu_{(EXP.)}$] *sufăr*$_{(AF.)}$ *pentru voi*$_{(BF.)}$*!* (Arghezi, P. N., p. 60);
(8) – *De tine sunt sigur.* [$Eu_{(EXP.)}$] *am emoție*$_{(AF.)}$ *pentru mine*$_{(BF.)}$ (Muşatescu, S. V, p. 149);

[1] V. DŞL (1997), p. 195, GALR I (2005), p. 327.
[2] V. DŞL (1997), p. 82, GALR I (2005), p. 327, Stan (2005), p. 176.

BDD-V1667 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)

(9) – *Vrei să spui că mă*$_{(EXP.)}$ *doare*$_{(AF.)}$ *pentru Mahomed*$_{(BF.)}$*?* (Sorescu, O. III, p. 943);
(10) *Colegii*$_{(EXP.)}$ *erau şi ei neliniştiți*$_{(AF.)}$ *pentru mine*$_{(BF.)}$ (Anestin, C. V., p. 306);
(11) – [Tu$_{(EXP.)}$] *nu fi prea necăjit*$_{(AF.)}$ *pentru mine*$_{(BF.)}$ (Nicodin, R., p. 478);
(12) [Doamna Cornoiu$_{(EXP.)}$ avu] *milă*$_{(AF.)}$ *pentru Lazăr*$_{(BF.)}$, *scârbă*$_{(AF.)}$ *pentru Nedan*$_{(BF.)}$ (Mihăescu, O. II, p. 142);
(13) *Ea*$_{(EXP.)}$ *simți o ruşine*$_{(AF.)}$ *adâncă şi un fel de ură*$_{(AF.)}$ *pentru acesta*$_{(BF.)}$ (Bolintineanu, O. V, p. 160).

Beneficiarul din structurile afective examinate poate fi exprimat nu doar prin nume animate (ca în exemplele de mai sus), ci şi prin unele substantive inanimate, dar intrinseci ființei, cum ar fi: *piele, trup, cap*. Ne referim aici la acele situații în care asemenea cuvinte au trăsătura [+ Persoană] şi sunt determinate de un adjectiv posesiv (v. 14, 15). De asemenea, Beneficiarul poate fi exprimat şi prin substantive inanimate de tipul: *țară, patrie, oraş*. Acest aspect se realizează atunci când lexemele amintite au sensul de „locuitorii unei țări, ai unui oraş" sau când sunt personificate (v. 16, 17). Spre exemplu:

(14) *Urdăreanu… înnebunea pe Rege, de frică pentru pielea lui*$^{(= el)}$ (Argetoianu, Î. Z. VIII, p. 85);
(15) *– De ce tremurați voi pentru capul meu*$^{(= mine)}$*?* (Popescu, T., p. 420);
(16) *Crassus…, pentru că se temea pentru Macedonia, a mers împotriva lor* (Philippide, O. R. I, p. 168);
(17) *Mă doare inima pentru Iaşi* (Kogălniceanu, O. IV, p. 148).

Din punct de vedere sintactic, elementul X (Experimentatorul) se actualizează fie prin subiect (v. 1, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13), fie prin obiect indirect (v. 2, 4), fie prin obiect direct (v. 9). Cât despre elementul Y (Beneficiarul), dat fiind utilizarea lui într-un GP cu prepoziția *pentru*, acesta este întotdeauna un complement prepozițional. Dintre tipurile de Beneficiar din română, cel exprimat prepozițional are frecvența cea mai mare, reprezentând, sub aspect sintactic, un constituent facultativ[1].

2. Tipare afective cu prepoziția *pentru*

Analizând construcțiile afective în discuție, constatăm că, din punct de vedere organizatoric, acestea pot fi grupate în câteva tipare bine delimitate, care se dovedesc a fi şi destul de productive în limba română.

a) Unul dintre tiparele cele mai întâlnite din această categorie are structura ($N_{1\ [c.\ N]}$) + Vb.$_{(REFL.\ AF.)}$ + *pentru* + $N_{2\ [c.\ A]}$. Spre exemplu:

(18) *Mă bucuram pentru el, pentru părinți, pentru toți oamenii simpli de la țară* (Voinescu, J., p. 727);
(19) [Dora] *se temea şi pentru el, şi pentru ea* (Agârbiceanu, O. IX, p. 463);
(20) *Nu… mă mâhnesc pentru mine* (Heliade-Rădulescu, O. IV, p. 174);
(21) *M-am întristat…pentru românii noştri* (Goma, J. VIII, p. 625);
(22) *Aş fi foarte mulțumit dacă nu s-ar neliniști nimeni pentru mine* (Zamfirescu, O. III, p. 578);

[1] V. Dragomirescu, Nicolae (2007), p. 94.

BDD-V1667 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)

(23) – *Nu te necăji pentru fraţi* (Filocalia XI, p. 72);
(24) *Şi m-am îngrozit pentru mine,… fiindcă m-ar fi putut lua valul pe mine* (Popescu, V. T. I, p. 19).

După cum observăm, în construcţia de mai sus, caracterul afectiv este redat de elementul verbal reflexiv, care face parte din clasa verbelor psihologice[1], având, adesea, şi trăsătura [+ Eventiv]. Cel mai frecvent, structura examinată poate fi organizată cu verbe reflexive de tipul: *a se alarma, a se amărî, a se bucura, a se indispune, a se îndurera, a se îngrijora, a se îngrozi, a se înspăimânta, a se întrista, a se mâhni, a se minuna, a se necăji, a se nelinişti, a se panica, a se scârbi, a se speria, a se teme, a se tulbura* etc.

Întrucât verbul din construcţia afectivă analizată aici este unul reflexiv obligatoriu, care, din punct de vedere stilistico-pragmatic, comportă şi o nuanţă participativă[2], acest fapt amplifică valoarea lui N_1 de Experimentator.

b) Un alt tipar afectiv, cu o răspândire destul de mare în limba română, are structura ($N_{1\ [c.\ N]}$) + $Vb._{(PRED.\ [AF.])}$ + $N_{2\ (AF.\ [c.\ A])}$ + *pentru* + $N_{3\ [c.\ A]}$. Spre exemplu:

(25) *Simţi durere pentru… Lazăr, ce zăcea pe gunoi* (Heliade-Rădulescu, O. II, p. 584);
(26) *Mă pătrunde-o mare frică Pentru-o ţară aşa de mică!* (Teodorescu, P. P., p. 124);
(27) [Când iubeşti de unul singur], *ai emoţii pentru amândoi* (Muşatescu, S. V, p. 96);
(28) *Boierul simţea o vagă nelinişte,… o teamă nelămurită pentru el, pentru Nina* (Eftimiu, O. XII, p. 285);
(29) *Nu mai avea mâhnire pentru fie-sa Ecaterina* (Uricariul, C. II, 147);
(30) *Acum mă bucur de suferinţele mele pentru voi* (Biblia [1938], p. 1311);
(31) *Iliuţă lăcrămează de tristeţe pentru prinţesă* (Holban, O. I, p. 235);
(32) *Plâng de bucurie pentru unguri…; plâng de ruşine pentru ai noştri* (Goma, J. I, p. 244);
(33) [Doamna Mărgineanu] *avu un fel de mânie totală, o scârbă fără margini pentru toată lumea, ca şi pentru ea însăşi* (Mihăescu, O. I, p. 12);
(34) [Caty] *încerca… milă pentru copil şi un fel de entuziasm trecător* (Călinescu, O. VIII, p. 47);
(35) – *Să n-ai grijă pentru mine, Cât oi fi eu lângă tine* (Alecsandri, O. IV, p. 123).

Spre deosebire de tiparul de la (a), unde valoarea afectivă este exprimată exclusiv de un verb, în cel de la (b), caracterul afectiv este redat, cel mai adesea, de un substantiv abstract cu trăsătura [+ Afect], cum ar fi: *amărăciune, bucurie, durere, emoţie, frică, grijă, groază, îngrijorare, mâhnire, mânie, milă, nelinişte, ruşine, scârbă, suferinţă, teamă, tristeţe, ură* etc. În cazul construcţiilor cu verbe psihologice, se poate vorbi însă despre o interacţiune a valorilor afective, care sunt purtate, pe de o parte, de verbul în discuţie şi, pe de alta, de numele cu trăsătura [+ Afect] (v. 30, 31, 32).

Cât priveşte elementul verbal, acesta este exprimat, de cele mai multe ori, prin verbe ale „simţirii" (ex.: *a simţi, a resimţi, a trăi, a încerca*), prin verbe psihologice (ex.: *a suferi, a suspina, a lăcrima, a plânge, a se bucura* etc.), prin unele verbe eventive (ex.: *a cuprinde, a învălui, a pătrunde* etc.) şi prin alte verbe predicative, cel mai întâlnit fiind *a avea*. Uneori, verbele predicative din urmă sunt parte componentă a locuţiunilor verbale (v. 35).

[1] Pentru un inventar complex şi o analiză detaliată a verbelor psihologice, a se vedea Manea (2001).
[2] V. Pană Dindelegan (1992), p. 71.

BDD-V1667 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)

După cum observăm, $N_{2\ (AF.)}$ din structura de la (b) poate fi precedat şi de o prepoziţie, care fie este cerută de regentul verbal (v. 30, 31, 32), fie este atrasă de regentul nominal (v. 33). În exemplele de la (31), (32), prepoziţia *de* are valoare cauzală, iar în cele de la (30), (33), valoare relaţională.

c) Un alt tipar afectiv din limba română, de data aceasta însă mai puţin productiv, are structura ($N_{1\ [c.\ N]}$) + $Vb._{(PRED.\ AF.)}$ + *pentru* + $N_{2\ [c.\ A]}$. Spre exemplu:

(36) *Lumea suferă pentru mine* (Sorescu, O. II, p. 976);
(37) *Tatăl meu, care nu ştia ce-i frica, tremura pentru mine* (Anghel – Iosif, S. II, p. 358);
(38) *Dar dincolo de munţi,… văduva lui duca Griti suspina pentru fii ei* (Asachi, O. II, p. 199);
(39) *– Lăcrămaţi pentru mine, iertaţi şi vă rugaţi către Domnul* (R. Greceanu – Ş. Greceanu, M., p. 348);
(40) *– Am plâns şi am tremurat pentru tine şi iată cum sunt judecată* (Preda, O. II, p. 1536).

În enunţurile de mai sus, caracterul afectiv este redat de elementul verbal, care face parte din clasa verbelor psihologice la diateza activă, cum ar fi: *a suferi, a suspina, a lăcrima, a plânge* şi *a tremura*. Neproductivitatea construcţiei este explicată prin numărul restrâns al verbelor psihologice nereflexive, care pot regenta un complement prepoziţional afectiv.

d) O structură afectivă mai puţin răspândită este şi tiparul ($N_{1\ [c.\ N]}$) + $Vb._{(FN,\ AF.)}$ + *pentru* + $N_{2\ [c.\ A]}$. Spre exemplu:

(41) *– Să mă vezi pe mine suferind pentru un semeţ ca dumneata* (Petrescu, T. III, p. 464);
(42) *Şi el,… temându-să şi pentru sini, au zis:…* (Ist., p. 150);
(43) *Francezii nu au a se teme pentru ei* (Ionescu, R. L. II, p. 257).

Specific pentru această construcţie este actualizarea verbului printr-o formă nominală, care, cel mai adesea, este un gerunziu (v. 41, 42) şi, mai rar, un infinitiv (v. 43). În structurile de la (d), forma nominală a verbului este purtătoare de valoare afectivă, realizând, la nivel sintactic, diverse funcţii: PS, complement circumstanţial, predicat.

e) Unul dintre cele mai productive şi mai întâlnite tipare afective este cel organizat cu verb copulativ, din structura ($N_{1\ [c.\ N]}$) + $Vb._{(COPUL.)}$ + $Adj._{(AF.)}$ / $PAdj._{(AF.)}$ + *pentru* + $N_{2\ [c.\ A]}$. Spre exemplu:

(44) *Smărăndache părea însă foarte emoţionat… pentru tata* (Călinescu, O. VIII, p. 312);
(45) *Florica* [era] *înfricoşată pentru bărbatul ei* (Rebreanu, O. VIII, p. 249);
(46) *– Sunt mâhnit, Ioano, pentru tine şi pentru Gabi* (Blaga, O. V, p. 142);
(47) [Saşa] *e trist pentru ea, că nici după atâţia ani nu a descoperit taina* (D. Dumitriu, P. Gh., p. 299);
(48) *– Sunt foarte bucuroasă pentru tine* (Lovinescu, T., p. 320);
(49) *Andrei... era îngrijorat pentru toţi* (Botez, S. III, p. 316);
(50) *Am primit cea întâi scrisoare a matale şi m-a mâhnit văzând cât eşti de neliniştită pentru mine* (Alecsandri, S., p. 278).

BDD-V1667 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)

În structura analizată la (e), caracterul afectiv este exprimat de adjectivul / participiul adjectivizat din poziția sintactică de NP. Clasa participiilor adjectivizate din această categorie este destul de largă, dat fiind posibilitatea multor verbe psihologice (cunoscute ca fiind compatibile cu tiparele afective) de a deveni, prin conversiune, participii. Printre acestea, numim: *alarmat, -ă, amărât, -ă, indispus, -ă, îndurerat, -ă, înfricoşat, -ă, îngrijorat, -ă, îngrozit, -ă, înspăimântat, -ă, întristat, -ă, mâhnit, -ă, necăjit, -ă, neliniştit, -ă, panicat, -ă, scârbit, -ă, speriat, -ă, tulburat, -ă* etc. Cât despre clasa adjectivelor din structura în discuție, constatăm că este mult mai puțin reprezentată. În această categorie de lexeme, menționăm: *bucuros, -oasă, mândru, -ă, trist, -ă*.

f) O altă construcție cu valoare afectivă este ($N_{1\ [c.\ N]}$) + Vb.$_{(PRED.)}$ + Adj.$_{(AF.)}$ / PAdj.$_{(AF.)}$ + *pentru* + $N_{2\ [c.\ A]}$. Spre exemplu:

(51) – *De-ai şti cât farmec coboară-n inima mea când te vad îngrijorat pentru mine!* (Agârbiceanu, O. IX, p. 326);
(52) *Doamna Vorvoreanu umblase toată ziua… „dezolată, îngrijorată, înfricoşată” pentru Eleonora* (P. Dumitriu, C. F. I, p. 423);
(53) *Am ieşit din hruba ministerului bucuroasă – pentru tine; turburată – pentru mine* (Gârleanu, S. A. II, p. 147).

Ca și în tiparul de mai sus, valoarea afectivă de la (f) este exprimată de adjectivul / participiul adjectivizat, care este însă subordonat aici unui verb predicativ. Specificul acestor construcții constă în manifestarea lor în structuri de suprafață, unde Adj. / PAdj. funcționează ca PS.

g) În categoria structurilor afective, un loc aparte îl ocupă, din punctul de vedere al uzitării, construcția cu Experimentatorul în c. D, şi anume: ($N_{1\ [c.\ D]}$) + Vb.$_{(COPUL.)}$ + $N_{2\ (AF.)}$ / Adj.$_{(AF.)}$ + *pentru* + $N_{3\ [c.\ A]}$. Spre exemplu:

(54) – *Nu mi-a fost şi nu-mi e frică pentru noi* (Argetoianu, Î. Z. VII, p. 140);
(55) *Le era teamă pentru omenire, dar lor înşile nu le era teamă* (Hobana, L. A., p. 133);
(56) *Când fura mâncare din frigiderul Valericăi,... mi-era ruşine pentru el* (Ojog-Braşoveanu, B. S. M., p. 43);
(57) – *Îmi pare bine pentru Pangal că a fost numit* [ministru] (Argetoianu, Î. Z. IV, p. 235);
(58) – *Îmi pare rău pentru biata Herminie* (P. Dumitriu, C. F. I, p. 24).

Analizând structura afectivă de la (g), constatăm că este mai uzuală în comparație cu echivalentul ei semantic, construit cu ajutorul verbelor *a avea* sau *a simți* și cu un $N_{(EXP.\ [c.\ N])}$. Această preferință pentru tiparul în c. D s-ar putea explica prin caracterul uşor dinamic şi prin valoarea expresivă pe care le atribuie construcțiilor cazul gramatical în discuție. Din punct de vedere lexical, $E_{(AF.)}$ din structura de față este reprezentat de substantivele *frică, grijă, groază, ruşine, scârbă, teamă*, dar şi de adjectivele *bine, rău, trist.*

Examinarea structurilor afective, sub aspect organizatoric, ne permite să conchidem că acestea se prezintă în tipare variate, cunoscând specializări bine delimitate. Astfel, sentimentul de bucurie se poate exprima prin tiparele (a), (b), (d), (e), (f), nu însă şi prin cel de la (g), adică prin construcția în c. D (cf. **Mi-e bucurie pentru tine*. fiind un enunț agramatical). Menționăm că acest mod de organizare a sentimentului de bucurie, adică în

BDD-V1667 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)

afara structurii în c. D, este caracteristic doar pentru limba română actuală. În româna veche însă, se întâlnesc construcții în care sentimentul analizat apare și în tiparul în c. D. Spre exemplu:

(59) *Şi-i era bucurie mare pentru patriiarhul de înțălepciunea lui* (Danilovici, C. II, p. 243).

În schimb, tiparul în c. D este consacrat pentru exprimarea sentimentelor de tipul: *frică, groază, ruşine, scârbă*. Prin urmare, nu orice afect se poate actualiza prin orice tipar afectiv din limba română.

3. Structuri afective în româna veche

După cum am văzut, structurile din tiparul $X_{(EXP.)}$ + $E_{(AF.)}$ + *pentru* + $Y_{(BF.)}$ sunt caracteristice şi pentru limba română veche. De cele mai multe ori, organizarea construcțiilor afective în româna veche este în conformitate cu sintaxa limbii române actuale. Spre exemplu:

(60) *Văzând aceaea priatenii, li să făcu milă pentru acel prins* (*Cheia În.* [1678], p. 37);
(61) *Pentru aceaea datori sânteți… să suferiți pentru Dumnezău* (Biblia [1688], p. 749);
(62) *– Să ştii, împărate preavestite, că toată Țara Grecească iaste mâhnită pentru tine* (N. Costin, C., p. 366);
(63) [Nicolae-Vodă] *să scârbise şi pentru un Bucur tâlhariu, ce făcuse multe răotăți* (Uricariul, C. II, p. 219);
(64) *Mă temeam pentru tine şî de ce mă temeam mai mult nu am scăpat* (*Varlaam–Ioasaf*, p. 177).

Prin urmare, în limba română, tiparul afectiv organizat cu prepoziția *pentru* este unul vechi, cunoscând diverse structuri și în secolele trecute.

4. Focalizarea elementelor din structură

Uneori, pentru a aduce în prim-plan interesul comunicativ şi cel informațional, are loc inversarea elementelor din tiparele afective discutate. Focalizarea componentelor (de la dreapta) din astfel de construcții este un fenomen destul de frecvent în limba română. Spre exemplu, în enunțurile de la (65, 66, 67), focusul este $E_{(AF.)}$, iar în cel de la (68), în poziția de focus, se află Beneficiarul:

(65) *Ce grijă şi amărăciune* [avea] *pentru suveran şi pentru țară!* (Diamandi, G. O. P., p. 30); ← *Avea o grijă şi o amărăciune (enormă) pentru suveran şi pentru țară!*
(66) *– Teamă-mi este…, domnilor, nu pentru mine,… ci pentru viitorul acestei țări!* (D. Dumitriu, P. Gh., p. 363); ← *Îmi este teamă…, domnilor, nu pentru mine…, ci pentru viitorul acestei țări!*
(67) *– Mai necăjit sunt pentru Benu, cu sciatica lui* (Sebastian, J., p. 445); ← *Sunt mai necăjit pentru Benu, cu sciatica lui.*
(68) *– Pentru Simon al lui Iona oare Mântuitorul se temea sau pentru voi?* (Heliade-Rădulescu, O. II, p. 254); ← *Oare Mântuitorul se temea pentru Simon al lui Iona sau pentru voi?*

BDD-V1667 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)

Cel mai adesea, procedeul focalizării din structurile afective se întâlneşte în discursuri, în versuri şi în enunţuri colocviale, având un efect stilistic aparte.

5. Concluzii

În limba română, tiparul $X_{(EXP.)}$ + AFECT + *pentru* + $Y_{(BF.)}$ este unul productiv, variat şi destul de întâlnit. Caracterul afectiv al acestor construcţii este redat prin intermediul verbelor psihologice, al participiilor adjectivizate formate de la asemena verbe şi cu ajutorul substantivelor abstracte cu trăsătura [+ Afect]. Specific pentru astfel de structuri este trăsătura [+ Animat] a elementelor $X_{(EXP.)}$ şi $Y_{(BF.)}$. Dintre construcţiile afective analizate, cele mai frecvente sunt tiparele organizate cu verb reflexiv (v. *a*), cu substantiv „afect" (v. *b*), cu adjectiv pe lângă un verb copulativ (v. *e*) şi cele în c. D (v. *g*). Din punct de vedere semantic, structurile afective exprimă emoţii, trăiri, simpatie, compasiune, empatie sau dezaprobare.

ABREVIERI

$Adj._{(AF.)}$ – Adjectiv cu valoare afectivă
$_{(AF.)}$ – Afect / Afectiv
$_{(BF.)}$ – Beneficiar
$_{(EXP.)}$ – Experimentator
$E_{(AF.)}$ – Element-Afect
GP – Grup prepoziţional
N – Nume
NP – Nume predicativ
$PAdj._{(AF.)}$ – Participiu adjectivizat cu valoare afectivă
PS – Predicativ suplimentar
$Vb._{(FN, AF.)}$ – Formă nominală a verbului cu valoare afectivă
$Vb._{(PRED. [AF.])}$ – Verb predicativ (afectiv)
$Vb._{(REFL. AF.)}$ – Verb reflexiv afectiv

IZVOARE

Agârbiceanu, O. IX = Agârbiceanu, Ion, 1962, *Opere*, vol. IX, Bucureşti, Editura pentru Literatură.

Alecsandri, O. IV, VI, VII = Alecsandri, Vasile, 1974, 1979, 1981, *Opere*, vol. IV, VI, VII, Bucureşti, Editura Minerva.

Alecsandri, S. = Alecsandri, Vasile, 1904, *Scrisori*, [vol. I] Bucureşti, Editura Librăriei Socec & Comp.

Anestin, C. V. = Anestin, Victor, 1986, *În anul 4000 sau O călătorie la Venus*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.

Anghel – Iosif, S. II = Anghel, Daniel, Ştefan Octavian Iosif, 1982, *Scrieri*, vol. II, Bucureşti, Editura Minerva.

Argetoianu, Î. Z. IV, VII, VIII, IX = Argetoianu, Constantin, 2002, 2003, 2007, 2008, *Însemnări zilnice*, Bucureşti, Editura Machiavelli.

Arghezi, P. N. = Arghezi, Tudor, 1930, *Poarta neagră*, Bucureşti, Editura Cultura Naţională.

Arghezi, S. IX = Arghezi, Tudor, 1965, *Scrieri*, vol. IX, Bucureşti, Editura pentru Literatură.

Asachi, O. II = Asachi, Gheorghe, 1981, *Opere*, vol. II, Bucureşti, Editura Minerva.

BDD-V1667 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)

Biblia (1688) = *Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului şi Noului Testament*, Bucureşti, EIBMBOR, 1988.
Biblia (1938) = *Biblia adică Dumnezeiască Scriptură a Vechiului şi a Noului Testament*, Bucureşti, Fundația „Regele Carol II" pentru Literatură şi Artă, 1938.
Blaga, O. V = Blaga, Lucian, 1993, *Opere*, vol. V, Bucureşti, Editura Minerva.
Bolintineanu, O. V = Bolintineanu, Dimitrie, 1984, *Opere*, vol. V, Bucureşti, Editura Minerva.
Botez, S. III = Botez, Demostene, 1973, *Scrieri*, vol. III, Bucureşti, Editura Minerva.
Călinescu, O. VIII = Călinescu, George, 1968, *Opere*, vol. VIII, Bucureşti, Editura pentru Literatură.
Cheia În. (1678) = Haleatovskyj, Ioannykij, 2000, *Cheia înțelesului*, Bucureşti, Editura Libra.
N. Costin, C. = Antonio de Guevara, 1976, *Ceasornicul domnilor*, [Traducere: Nicolae Costin] Bucureşti, Editura Minerva.
Danilovici, C. II = *Cronograf*, vol. II, [Traducere: Pătraşco Danilovici] Bucureşti, Editura Minerva, 1999.
Diamandi, G. O. P. = Diamandi, Sterie, 1935, *Galeria oamenilor politici*, Bucureşti, Editura Cugetarea.
D. Dumitriu, P. Gh. = Dumitriu, Dana, 1997, *Prințul Ghica*, Bucureşti, Editura Albatros.
P. Dumitriu, C. F. I = Dumitriu, Petru, 1993, *Cronică de familie*, vol. I, Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române.
Eftimiu, O. XII = Eftimiu, Victor, 1983, *Opere*, vol. XII, Bucureşti, Editura Minerva.
Filocalia XI = *Filocalia sau culegere din scrierile sfinților părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina şi desăvarşi*, vol. XI, Bucureşti, Editura Apologeticum, 2005.
Gârleanu, S. A. II = Gârleanu, Emil, 1963, *Scrieri alese*, vol. II, Bucureşti, Editura pentru Literatură.
Goma, J. I, III, VIII = Goma, Paul, 1996, 1996, 2004, *Jurnal*, vol. I, III, VIII; vol. I, III: Bucureşti, Editura Nemira; vol. VIII: Bucureşti, Editura Criterion Publishing.
R. Greceanu – Ş. Greceanu, M. = Ioan Gură de Aur, 2001, *Mărgăritare*, [Traducere: Radu Greceanu şi Şerban Greceanu] Bucureşti, Editura Libra.
Heliade-Rădulescu, O. II, IV = Heliade-Rădulescu, Ion, 2002, 1985, *Opere*, vol. II, IV; vol. II: Bucureşti, Fundația Națională pentru Ştiință şi Artă, Univers Enciclopedic; vol. IV: Bucureşti, Editura Minerva.
Hobana, L. A. II = Hobana, Ion, 1986, *Literatura de anticipație. Autori, cărți, idei*, vol. II, Bucureşti, Editura Eminescu.
Holban, O. I = Holban, Anton, 1970, *Opere*, vol. I, Bucureşti, Editura Minerva.
Ionescu, R. L. II = Ionescu, Eugen, 1992, *Război cu toată lumea. Publicistică românească*, vol. II, Bucureşti, Editura Humanitas.
Ist. = Herodot, 1984, *Istorii* [înc. sec. al XIX-lea], Bucureşti, Editura Minerva.
Kogălniceanu, O. IV = Kogălniceanu, Mihail, 1980, *Opere*, vol. IV, partea a II-ua, Bucureşti, Editura Academiei.
Lovinescu, T. = Lovinescu, Horia, 1963, *Teatru*, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură.
Mihăescu, O. I, II = Mihăescu, Gib I., 1976, 1978, *Opere*, vol. I, II, Bucureşti, Editura Minerva.
Muşatescu, S. V = Muşatescu, Tudor, 1978, *Scrieri*, vol. V, Bucureşti, Editura Minerva.
Nicodin, R. = Nicodin, Dinu, 2000, *Revoluția*, Bucureşti, Editura Albatros.
Ojog-Braşoveanu, B. S. M. = Ojog-Braşoveanu, Rodica, 1975, *Buna seara, Melania!*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
Petrescu, T. III = Petrescu, Camil, 1834, *Teatru*, vol. III, Bucureşti, Editura pentru Literatură şi Artă.
Philippide, O. R. I = Philippide, Alexandru, 2009, *Originea românilor*, vol. I, Iaşi, Editura Tipo Moldova.
Popescu, T. = Radu Popescu, Dumitru, 1985, *Teatru*, Bucureşti, Editura Eminescu.

BDD-V1667 © 2015 Editura Universității din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)

Popescu, V. T. I = Radu Popescu, Dumitru, 1980, *Viaţa şi opera lui Tiron B.*, vol. I, Bucureşti, Editura Cartea Românească.
Preda, O. II = Preda, Marin, [s.l.] *Opere*, vol. II, Bucureşti, Fundația Națională pentru Ştiință şi Artă, Univers Enciclopedic.
Rebreanu, O. VIII = Rebreanu, Liviu, 1975, *Opere*, vol. VIII, Bucureşti, Editura Minerva.
Sadoveanu, O. XVI = Sadoveanu, Mihail, 1959, *Opere*, vol. XVI, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă.
Sebastian, J. = Sebastian, Mihail, 1964, *Jocul de-a vacanța*, Bucureşti, Editura pentru Literatură.
Sorescu, O. II, III = Sorescu, Marin, 2002, 2003, *Opere*, vol. II, III, Bucureşti, Fundația Națională pentru Ştiință şi Artă, Univers Enciclopedic.
Teodorescu, P. P. = Teodorescu, G. Dem, 1982, *Poezii populare române*, Bucureşti, Editura Minerva.
Uricariul, C. II = Uricariul, Axinte, 1994, *Cronica paralelă a Țării Româneşti şi a Moldovei*, vol. II, Bucureşti, Editura Minerva.
Varlaam–Ioasaf = Varlaam şi Ioasaf, Bucureşti, Editura Atelierele Tipografice Metropol, 1999.
Voinescu, J. = Voinescu, Alice, 1997, *Jurnal*, Bucureşti, Editura Albatros.
Zamfirescu, O. III = Zamfirescu, Duiliu, 1972, *Opere*, vol. III, Bucureşti, Editura Minerva.

BIBLIOGRAFIE

Dragomirescu, Adina, Alexandru Nicolae, 2007, „Exprimarea «beneficiarului» în limba română”, în Rodica Zafiu, Camelia Stan, Alexandru Nicolae (ed.), *Studii lingvistice. Omagiu profesoarei Gabriela Pană Dindelegan, la aniversare*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, p. 91-99.
DŞL, 1997 – Bidu-Vrănceanu, Angela, Cristina Călăraşu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaş, Gabriela Pană Dindelegan, *Dicționar general de ştiințe. Ştiințe ale limbii*, Bucureşti, Editura Ştiințifică.
GALR I 2005 – Guțu Romalo, Valeria (ed.), *Gramatica limbii române*, vol. I, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Manea, Dana, 2001, *Structura semantico-sintactică a verbului românesc. Verbele psihologice*, Bucureşti, Arhiepiscopia romano-catolică de Bucureşti.
Pană Dindelegan, Gabriela, 1992, *Teorie şi analiză gramaticală*, Bucureşti, Editura Coresi.
Stan, Camelia, 2005, *Categoria cazului*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti.

AFFECTIVE STRUCTURES BUILT WITH THE PREPOSITION *PENTRU* ‘FOR’ IN ROMANIAN

(*Abstract*)

In Romanian, the pattern $X_{(EXP.)}$ + AFFECT + *for* + $Y_{(BF.)}$ proves productive, varied and rather common. The affective feature of these constructions is given through psychological verbs, through adjectival participles formed from such verbs and through abstract nouns bearing the feature [+ Affect]. In such structures, the elements $X_{(Experiencer)}$ and $Y_{(Beneficiary)}$ have the feature [+ Animate]. By analysing affective constructions we concluded that, the most frequent are the patterns organised with a reflexive verb, with an ‘affect’ noun, with an adjective near a copula verb and those in the Dative. From a semantic perspective, the affective structures express emotions, experience, sympathy, compassion, empathy or disapproval.

BDD-V1667 © 2015 Editura Universității din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.9.173 (2026-09-14 18:16:50 UTC)